

הַדָּבָר שִׁיּוּצָא מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ (ירמיה לא)
שָׁמְעוּ דָבָר ה' גוֹיִם, הַדָּבָר שִׁיּוּצָא
מֵאוֹתָהּ הַדְּרָגָה.

הַחֲרָדִים אֵל דָּבְרוּ - אוֹתָהּ הַדְּרָגָה
מִמֶּשׁ. מִי הַחֲרָדִים? אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהֵם תְּמִיד חֲרָדִים עַל אוֹתוֹ
הַדָּבָר. חֲרָדִים בְּכִמְהַ חֲרָדוֹת בֵּין
הָעַמִּים, חֲרָדִים בְּכִמְהַ חֲרָדוֹת,
לְתַקְנָא לָהּ הַדָּבָר.

לְתַקְנָא אֶת אוֹתוֹ הַדָּבָר.
אָמְרוּ אַחֲיֵיכֶם שְׁנֵאֵיכֶם - אֵלּוּ בְּנֵי
עֲשׂוּ וּבְנֵי יִשְׁמַעְיָאל וְשָׂאֵר הָעַמִּים.
מְנַדִּיכֶם - מִי מְנַדֵּה אֶת מִי? אֵלּא
הֵם בְּנֵדוּי מִכֶּם, שְׁלֵא תֹאכְלוּ
עִמָּהֶם, וְלֹא תִשְׁתּוּ עִמָּהֶם, וְלֹא
תִקְרְבוּ אֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה הֵם מִכֶּם
בְּנֵדוּי.

דָּבָר אַחֵר, מְנַדִּיכֶם - בְּגִלוֹתְכֶם,
כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (איכה ד) סוּרוּ טִמָּא
קְרָאוּ לָמוֹ. וַיֵּמָּה הֵם אוֹמְרִים?
לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד ה', בְּשִׁבְלֵנוּ
וּבְשִׁבְלֵי נַפְשֵׁנוּ יִכְבַּד ה', וְכָל
כְּבוֹדוֹ בְּשִׁבְלֵנוּ הוּא. וְכִשְׂיִשְׂרָאֵל
מִתְעוֹרְרִים, וּמְחַפְּסִים בְּכָל יוֹם
לְשִׁמְחַת הַגְּאֻלָּה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, הֵם לֹא מְאֲמִינִים כָּלֵל,
וְאוֹמֵר נִרְאָה בְּשִׁמְחַתְכֶם, בְּזִמְנָן
שִׁיּוּרְדַת אוֹתָהּ הַשְּׂמִחָה שְׁלָכֶם.
וְהֵם יְבוֹשׁוּ, כְּמִי שֶׁתּוֹלָה סִרְחוֹנוֹת
בְּאַחֲרִים.

בְּמִדּוֹר שֶׁל בֵּית הַגֶּרֶן יֵשׁ עֲשִׂיר
אֶחָד וְהוּא אֶחָד, וְהֵם שְׁנַיִם, וַיִּחַד
הָיָה. וְכָל הָעֲשׂוּרִים וְהַשְּׂמוֹת שֶׁל
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֶף כָּף לָהֶם,
בְּלֵי הַתְּהַפְּכוֹת שְׁלָרַע, שְׁעוּמָדִים
תְּמִיד לִפְנֵי פֶתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ,
מְחוּץ לְסוּד הָאֱמוּנָה. אוֹתוֹ דָּבָר
ה' נִקְרָא שֵׁם טוֹב, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר
(קהלת ז) טוֹב שֵׁם. ה' הוּא טוֹב.

אוֹתוֹ הַצַּד הַרַע הֵם שְׁנַיִם, זָכָר
וּנְקֵבָה, וְהֵם מְחַבְּרִים, וְהַשְּׂמוֹת
שֶׁלָּהֶם בַּהֲפֹךְ שֶׁל רַע, אֱלֹהִים
אַחֲרִים, אֵל אַחֵר, שֵׁם רַע. אוֹתָהּ
הַנְּקֵבָה כָּף נִקְרָאת, בְּחִבּוּר שֶׁל
זָכָר שֶׁהִתְחַבֵּר עִמָּהּ, שְׂאִין
נִפְרָדִים.

שָׁמְעוּ דָבָר ה' גוֹיִם, מְלָה דְנִפְיָק מֵהֵיָא דְרָגָא.
הַחֲרָדִים אֵל דָּבְרוּ, הַהוּא דְרָגָא מִמֶּשׁ. מֵאֵן
חֲרָדִים. אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן חֲרָדִים
תְּדִיר עַל אוֹתוֹ דָּבָר. חֲרָדִים בְּכִמְהַ חֲרָדוֹת בֵּין
הָעַמִּים, חֲרָדִים בְּכִמְהַ חֲרָדוֹת, לְתַקְנָא לָיָה
לְהֵהוּא דָּבָר.

אָמְרוּ אַחֲיֵיכֶם שְׁנֵאֵיכֶם, אֵלּוּ בְּנֵי עֲשׂוּ וּבְנֵי
יִשְׁמַעְיָאל וְשָׂאֵר עַמִּים. מְנַדִּיכֶם, מֵאֵן
מְנַדִּי לְמֵאֵן. אֵלּא אֵינּוֹן בְּנֵי דוּי מְנַיִיכוּ, דְּלֹא
תִּיכְלוּן בְּהַדְּיָהוּ, וְלֹא תִישְׁתּוּן בְּהַדְּיָהוּ, וְלֹא
תִקְרְבוּן בְּהַדְּיָהוּ. וְעַל דָּא אֵינּוֹן מְנַיִיכוּ בְּנֵי דוּי.

דָּבָר אַחֵר מְנַדִּיכֶם, בְּגִלוֹתְכוּן. כְּמָה דָּאֵת אָמַר,
(מיכה ד טו) סוּרוּ טִמָּא קְרָאוּ לָמוֹ. וּמְדַקָּא (ויצא

קא) אָמְרִי. לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד ה', בְּגִינָן וּבְגִינָן
נַפְשָׁאן, יִכְבַּד ה', וְכָל יִקְרָא דִּילֵיהּ בְּגִינָן הוּא.
וְכַד יִשְׂרָאֵל מִתְעָרִי, וּמְחַפְּן בְּכָל יוֹמָא חֲדָוָה
דְּפוּרְקָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵינּוֹן לֹא
מְהִימְנֵי כָלֵל, וְאוֹמֵר נִרְאָה בְּשִׁמְחַתְכֶם, בְּזִמְנָא
דְנַחֲיַת הַהוּא חֲדָוָה דִּילְכוּן. וְהֵם יְבוֹשׁוּ, כְּמֵאֵן
דְתַלִּי סוּרְחַנְיָה בְּאוּחְרִין.

בְּדִינְרָא דְבֵי אֲדָרָא, הוּי חַד עֲתִירָא וְאִיהוּ חַד,
וְאֵינּוֹן תְּרִין, וְכַחְדָּא הוּו. וְכָל עֲטוּרִין
וְשִׁמְהֵן דְמְהִימְנוּתָא קְדִישָׁא, אוּף הַכִּי לוֹן כָּלָא
הִיפּוּכָא דְבִישׁ, דְקִימִין תְּדִיר קַמִּי פֶתַחָא דְבֵי
מְלָכָא, לְבַר מְרֻזָּא דְמְהִימְנוּתָא. הַהוּא דָּבָר
ה', אִיקְרִי שֵׁם טוֹב. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (קהלת ז א)
טוֹב שֵׁם. ה' אִיהוּ טוֹב.

הַהוּא סְטָרָא בִישָׁא, אֵינּוֹן תְּרִין, דְכּוּרָא
וּנּוּקְבָא, וְאֵינּוֹן מְחוּבְרִין, וְשִׁמְהֵן
דִּילְהוֹן בְּהַפּוּכָא דְבִישׁ, אֱלֹהִים אַחֲרִים, אֵל
אַחֵר, שֵׁם רַע. הַהִיא נּוּקְבָא, הַכִּי אֲתַקְרִיא,
בְּחִבּוּרָא דְכּוּרָא, דְאֲתַחְבֵּר בְּהַדָּה דְלֹא
מִתְפָּרְשָׁן.

וּמְכַנֵּן עַל שְׁאֵר עַמּוּיָן, וְלֹא בְּגִין שֵׁם דִּילְהוּן, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי מְנַדְדָּא וּמְרַחֲקָא מִיְנִיָּה, אִיהִי עִמָּהוּן בְּגִלוּתְהוּן. וְלֹא יָדְעֵי דְהָא בְּשֵׁם קְדִישָׁא דִּילָן אֵינוּן מִתְתַּקְּפִין, דְּאִיהִי אֲתַזְנַת וְאֲתַקִּיפַת לְהֵהוּא שֵׁם רַע בְּחוּבֵיהוּן דִּישְׂרָאֵל. כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (שה"ש א ו) שְׁמוֹנֵי נוּטְרָה אֶת הַכְּרָמִים. וְאֶפְּלוּ בְּזַמְנָא דְשְׁלִיטִין, הֵהוּא דְקִדּוּשָׁא דְמַהִימְנוּתָא נְטִיל וְהֵיב חוּלְקָא גְרָמָא לְכַלְבָּא, וּמִיְנִיָּה אֲתַזְנוּ רְשָׁעִים.

כֹּה פְתִיב, וַיֹּאמֶר לָהּ בַעַז לַעַת הָאֹכֶל. בְּזַמְנָא דְאִיהִי אֲתַתְקַנָּא מִגּוּ תַתְּאִי וְעִילְאִי. מִתַּתְּאִי, בְּקוּרְבָנִין, וְעִלְוֹן, וְצִלוּתִין, וְרַעוּ דְרַעוּוָא, דְסִלְקָא מִתַּתְּאִי. מְעִילְאִי, בְּתִיקוּנִין רְתִיכִין וְכְרוּבִין, בְּמַאֲכָלָהּ, בְּחֻדְוָה (כְּמֵאן דְּפִלְחָ פּוֹלְחָנָא בְּרַעוּ וּבְחֻדְוָה) וְרַעוּ. דְדִין אִיהוּ לַעַת הָאֹכֶל. וְרַעוּ דְצַדִּיק חֵי לְגַבְהָ, וְאֲתַתְקַנַּת עַל רְתִיכָהָ. וּמָה אָמַר לָהּ. גְּשֵׁי הַל"ם בְּקִישׁוּטֵי דְמִלְפָּא עִילְאָה. וְאֲכַלְתָּ מִן הַלֶּחֶם, תְּקַבְּלֵי מְזוּנָא, וְרַעוּ, וּמִיכְלָא קְדִישָׁא, לְפִלְגָא לְאוּכְלוּסִיף קְדִישִׁין לְעִילָא וּלְתַתָּא.

וְעַם כָּל דָּא, וְטַבְלַת פִּתִּים בְּחַמֵּץ, אֵית לָךְ לְנִטְלָא אֹרַח טְבוּל מֵהֵהוּא חוּמֵץ דְסִטְר שְׁמַאֲלָא, לְיִנְקָא לְהֵהוּא סִטְרָא (מֵהֵאכֶל, אֵלָא מֵהֵהוּא חַמֵּץ לְמִיָּהב לְשָׂאָר עַמּוּיָן מֵהֵהוּא סִטְרָא) בִּישָׂא, לְמִיתְזֵן שְׂאָר עַמּוּיָן, וְלֹאֲתַזְנָא מִיְנִיָּה.

וַיִּצְבֹּט לָהּ קְלִי, מִיכְלָא דְנִפְקָא מֵאֲשָׁא דְסִטְר שְׁמַאֲלָא, בְּגִין לְמִיָּהב מְזוּנָא וְטַרְפָּא לְכוּלָּא, וְאֶפְּלוּ לְכַלְבִּים, וְכֹל אֵינוּן דְנִפְקֵי וּמִתְפַּשְׁטֵי מֵהֵהוּא סִטְרָא אֲחֵרָא דְמִסְאָבוּ. וּבְרִין, וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּר. וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע, מֵהֵהוּא מִיכְלָא קְדִישָׁא. וְתִתֵּר, מֵהֵהוּא מִיכְלָא אֲחֵרָא, דְאִיהוּ אֲתַנָּא שִׁיּוּרִין שִׁיּוּרִין, מִיכְלָא דְאַתִּי עַל שׁוּבַע. וְתִתֵּר,

וְהַמְכַנֵּים עַל שְׂאֵר הָעַמִּים, וְלֹא מִשׁוּם הַשֵּׁם שְׁלָהֶם, אַף עַל גַּב שֶׁהִיא נוֹדְדַת וּמְרַחֲקַת מִמֶּנּוּ, הִיא עִמָּהֶם בְּגִלוּתָם. וְלֹא יוֹדְעִים שֶׁהֵנָּה בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁלָנוּ הֵם מִתְגַּבְּרִים, שֶׁהִיא מְזִינָה וּמְחַזְקַת אוֹתוֹ הַשֵּׁם הַרַע בְּחֻטְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר, (שִׁירָא) שְׁמִנֵי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים. וְאֶפְּלוּ בְּזַמֵּן שְׁשׁוּלְטִים, אוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הָאֱמוּנָה נוֹטֵל וְנוֹתֵן חֵלֶק עֲצָם לְכַלְב, וּמִמֶּנּוּ נִזְנָוִים הַרְשָׁעִים.

כֹּה פְתוּב? (רוּת ב) וַיֹּאמֶר לָהּ בַעַז לַעַת הָאֹכֶל. בְּזַמֵּן שֶׁהִיא הִתְתַּקְּנָה מִתּוֹךְ תַּחְתּוֹנִים וְעִלְיוֹנִים. מֵהִתְתַּחְתּוֹנִים - בְּקַרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת, וּמִתְעוֹלוֹת, וּרְצוֹן הַרְצוֹן, שְׁעוֹלָה מִן הַתַּחְתּוֹנִים. מֵהִעֲלִינִים - בְּתַקּוּנִים שֶׁל הַמְּרַכְּבוֹת וְהַכְּרוּבִים, בְּמַאֲכָלָהּ, בְּשִׁמְחָה (כְּמִי שְׂעוּבַד עוֹבְדָה בְּרַצוֹן וּבְשִׁמְחָה) וּרְצוֹן, שֶׁזֶהוּ לַעַת הָאֹכֶל.

וּרְצוֹן הַצַּדִּיק חֵי אֵלֶיהָ, וּמִתְתַּקְּנַת עַל מְרַכְּבוֹתֶיהָ. וּמָה אוֹמֵר לָהּ? גְּשֵׁי הַל"ם, בְּקִישׁוּטֵי הַפִּלְחָ הַעֲלִיּוֹן. וְאֲכַלְתָּ מִן הַלֶּחֶם, תְּקַבְּלֵי מְזוּן וּרְצוֹן וּמַאֲכָל קְדוֹשׁ לְחֵלֶק לְאוּכְלוּסִיף הַקְּדוֹשִׁים לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וְעַם כָּל זֶה, וְטַבְלַת פִּתִּים בְּחַמֵּץ, יֵשׁ לָךְ לְטַל דְרָךְ טְבוּל מֵאוֹתוֹ הַחַמֵּץ שֶׁל צַד הַשְּׂמַאל, לְהִינִיק לְאוֹתוֹ הַצַּד (מֵהֵאכֶל, אֵלָא מֵאוֹתוֹ חַמֵּץ לְתַת לְשָׂאָר הָעַמִּים מֵאוֹתוֹ צַד) הַרַע, לְזוֹן אֶת שְׂאֵר הָעַמִּים, וְלִהְיוֹן מִמֶּנּוּ. וַיִּצְבֹּט לָהּ קְלִי - מֵאֲכָל שִׁיּוּצָא מֵאֵשׁ שֶׁל צַד שְׂמַאל, כְּדִי לְתַת מְזוּן וְטַרְף לְכָל, וְאֶפְּלוּ לְכַלְבִּים, וְכֹל אוֹתָם שִׁיּוּצָאִים וּמִתְפַּשְׁטִים מֵאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר שֶׁל הַשְּׂמָאָה. וְאִז, וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּר. וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע - מֵאוֹתוֹ הַמַּאֲכָל הַקְּדוֹשׁ. וְתִתֵּר - מֵאוֹתוֹ הַמַּאֲכָל הָאֲחֵר, שֶׁהוּא בֵּא שִׁיּוּרִים

שיוורים, המאכל שבא על השבע. והתור, עושה שיוורים לאותו מאכל לצד האחר.

שמהו רבי נהוראי ורבי יודאי, ואמרו, אלמלא לא באנו לעולם אלא לשמע הדברים הללו - דינו!

(רוח ג) ויאכל בעז וישת וייטב לבו. אמר רבי חזקיה, מלמד שברך על מזונו. מהו וייטב לבו? שברך את המקום הזה שנקרא לב.

רבי נחמיה פתח, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ואכלת ושבעת - כל האוכל ואינו מברך ברפת המזון, נקרא משחית וגזלן. (משלי כח) שגאמר ויאמר אין פשע חבר הוא לאיש משחית.

ואמר רבי יודאי, גדול כח ברפת המזון, שמוסיף פח ברכה בפמליא של מעלה. אמר רבי חנינא, גדול כח ברפת המזון, שמוסיף ברכה על מעשה ידיו של אדם.

רבי בון ורבי יוסי ברבי חנינא היו הולכים בדרך לפדיון שבויים. נקלעו בכפר הזה. ישנו שם עם אותו המלון. בחצות הלילה קמו לעסק בתורה. קמה אותה אשת הבית והדליקה להם נר. בעודם יושבים, ישבה היא אחריהם לשמע דברי תורה. השגיחו עליה.

פתח אחד ואמר, (משלי ט) נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן. נר ה' נשמת אדם, ודאי. מה הנר מאיר באפלה, אף נשמתו של אדם מאירה לגוף.

חזר ואמר, בשלשה דברים האשה זוכה - בחלה, ובגדה, ובקהלת הנר. וכלם שנינו. בין שבוכה. קם אביה וישב ביניהם.

עבד שיוורין לה הוא מיכלא לסטרא אחרא. חזו ר' נהוראי ור' יודאי, ואמרי, אלמלי לא אתינא לעלמא אלא למשמע מילין אלין, דיין.

ויאבר בעז וישת וייטב לבו. אמר רבי חזקיה, מלמד שברך על מזונו. מהו וייטב לבו. דבריה להאי אתר דאקרי לב.

רבי נחמיה פתח, (דברים ח) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ואכלת ושבעת, כל האוכל ואינו מברך ברפת המזון, נקרא משחית וגזלן. שגאמר (משלי כח) גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית.

ואמר ר' יודאי, גדול כח ברפת המזון, שמוסיף פח ברכה בפמליא של מעלה. אמר רבי חנינא, גדול כח ברפת המזון, שמוסיף ברכה על מעשה ידיו של אדם.

רבי בון ור' יוסי בר' חנינא, הוו אזלין באורחא לפדיון שבויים. אערעו בהאי כפר, דמכו תמן בהדי ההוא אושפיזא. בפלגות ליליא קמו למלעי באורייתא. קמת ההיא אתתא דביתא, ואדלקת לון שרגא, עד דהוו יתבי, יתיבת היא אבתרייהו למשמע מילין דאורייתא. אשגחו בה.

פתח חד ואמר, (שם כז) נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן. נר ה' נשמת אדם, ודאי. מה הנר מאירה באפילה, אף נשמתו של אדם מאירה לגוף.

חזר ואמר, בשלשה (דף קה ע"ב) דברים האשה זוכה, בחלה, ובגדה, ובקהלת הנר. וכלהו תנינן. אדהכי אהדר רישיה, וחקא לה היא אתתא דקא בכיא, קם אבוה ויתיב ביניהו.

כך החזיר ראשו, וראה אותה האשה